

การศึกษาในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาอยู่ 4 ประการคือ (1) เพื่อศึกษาลักษณะโครงสร้างและรูปแบบของการค้าชายแดนจังหวัดเชียงราย ทั้งที่ผ่านและไม่ผ่านพิธีการทางศุลกากร (2) เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของการค้าชายแดนจังหวัดเชียงราย และปัญหาการลักลอบนำเข้าสินค้าโดยไม่ผ่านพิธีการทางศุลกากรหรือขำระอากรโดยถูกต้อง (3) เพื่อศึกษาถึงผลกระทบของมาตรการภาครัฐในการป้องกันและปราบปรามการลักลอบนำเข้าสินค้า และ (4) เพื่อศึกษาความคิดเห็นและการปรับตัวของผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐ อันเนื่องมาจากโครงการหรือนโยบายทางภาครัฐ

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาจะใช้ข้อมูลปฐมภูมิที่ได้มาจาแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะลึก จำนวน 2 กลุ่ม คือ ผู้ประกอบการค้าชายแดนในจังหวัดเชียงราย จำนวน 120 ราย และเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนในจังหวัดเชียงราย จำนวน 92 ราย รวมทั้งการค้นคว้าข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการค้าชายแดนจังหวัดเชียงรายส่วนมากจะทำการค้าโดยใช้ช่องทางผ่านทางอำเภอเชียงแสนและอำเภอแม่สาย โดยการติดต่อธุรกิจหรือการค้าจะกระทำในรูปแบบของธุรกิจโดยทั่วไปและการติดต่อโดยใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัว ลักษณะหรือประเภทของสินค้าพบว่าเป็นสินค้าประเภทเครื่องอุปโภค/บริโภคมากที่สุด รองลงมาเป็นสินค้าพืชผลทางการเกษตรและเครื่องนุ่งห่มหรือสิ่งทอ ส่วนรูปแบบของการทำธุรกรรมทางการเงิน จะใช้เงินสดเป็นส่วนมากและใช้สกุลเงินบาทเป็นเงินสกุลหลัก

ด้านปัญหาและอุปสรรคของการค้าชายแดนของผู้ประกอบการนั้น พบว่ามีปัญหาในเรื่องของการแข่งขันในตลาดมากที่สุด รองลงมาเป็นปัญหาของข้อจำกัดและขั้นตอนในการขออนุญาตนำเข้า - ส่งออกสินค้า และปัญหาของการเก็บค่าธรรมเนียมผ่านแดนทั้งในระบบและนอกระบบ ส่วนเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนจังหวัดเชียงราย จะมีปัญหาและอุปสรรคที่แตกต่างจากผู้ประกอบการ คือ ปัญหาทางด้านขั้นตอนและกฎระเบียบของประเทศคู่ค้า และปัญหาของความซ้ำซ้อนของหน่วยงานทางราชการ มากที่สุด

ปัญหาการลักลอบนำเข้าสินค้าและการป้องกันและปราบปรามของกรมศุลกากร ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย พบว่าผู้ประกอบการส่วนมากจะมีปัญหาทางด้านภาษีอากรนำเข้ารวมทั้งหลักเกณฑ์การประเมินราคาสินค้าของเจ้าหน้าที่มากที่สุด รองลงมาเป็นปัญหาซึ่งสอดคล้องกับปัญหาของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ คือ สภาพของภูมิประเทศที่เอื้อต่อการลักลอบนำเข้าสินค้า และปัญหาจากข้อจำกัดในการนำเข้าสินค้าและลิขสิทธิ์ สำหรับมูลค่าของการลักลอบนำเข้าสินค้า ผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐเห็นว่าจะมีมูลค่าน้อยกว่าที่นำเข้าโดยถูกต้อง และมีแนวโน้มของการลักลอบลดลงส่วนในกรณีที่ภาครัฐใช้มาตรการเข้มงวดในการป้องกันและปราบปรามการลักลอบนำเข้าสินค้า ทั้งสองฝ่ายเห็นว่าจะส่งผลกระทบต่อมูลค่าของการค้าโดยรวม และโครงสร้างทางเศรษฐกิจของชุมชนในพื้นที่ รวมทั้งจะเกิดปัญหาของผลกระทบด้านลบจากประเทศคู่ค้า

สำหรับนโยบายหรือโครงการทางภาครัฐต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในจังหวัดเชียงรายนั้น ผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐส่วนมากทราบแต่ไม่เข้าใจในรายละเอียด และเห็นว่าจะมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางการค้าชายแดนจังหวัดเชียงราย โดยจะใช้เวลาในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางการค้าให้เป็นมาตรฐานสากล ภายใน 2 - 3 ปี และผู้ประกอบการพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนรูปแบบของการค้าหรือธุรกิจให้สอดคล้องกับนโยบายหรือโครงการดังกล่าว ส่วนเจ้าหน้าที่ภาครัฐเห็นว่าบุคลากรทางภาครัฐมีความรู้ความสามารถเพียงพอแล้วแต่ยังขาดอัตรากำลังที่เหมาะสม

ABSTRACT

TE 156399

The objectives of this study are (1) to examine the pattern and composition of border trade in Chiang Rai Province that go through customs formalities as well as that which does not go through proper procedures of the Customs Department, (2) to explore the problems and obstacles of this border trade, especially the problems associated with the smuggling of merchandise without going through proper custom procedures or not paying appropriate import duty, (3) to study the consequences of state control and prevention measures against the above mentioned problems, (4) to learn about the opinions of traders as well as those of government officers concerned on changing pattern of trade due to changes in government policies and its various trade projects and the adjustment on the part the traders and the readiness of government officers to this changing pattern.

Primary data obtained from in depth interviews using two sets of questionnaires, one set for traders and another set for government officers. A total number of 120 traders and 92 officers were interviewed. Secondary data from relevant sources were also used.

TE156399

The results of this study indicate that most border traders use Chiang Saen District and Mae Sai District boundary posts as channels for their business transactions. Business contacts are either done normally or through personal relationships. Most traded goods are consumer products, followed by agricultural goods and textile items. Transaction payments are mainly in the form of cash and in Thai currency.

The main problems confronted as expressed by the traders, in order of importance, are high market competition, trade restrictions and bureaucratic procedures in obtaining import – export permission, and excessive border pass fee both formal and informal, respectively. As for involved government officers their main problems come from the regulations and procedure established by our trading – partners countries and the duplication of tasks among various Thai government agencies.

Moreover, the main problems in the prevention and suppression of smuggling of the Customs Department in Chiang Rai Province, most traders think that the problems originate in the government tariff collection especially how imports values are evaluated. Both side agree that physical geography of the area has helped to facilitate smuggling activities. Conditions of imports of some restricted goods which are protected by patent or copy – right have also encourage smuggling. Furthermore, both border traders and the government officers share the same opinion about the value of illegal imported – goods, that it is less than the legal one and has a tendency to decline. However, the strict enforcement of prevention and suppression on smuggling might cause undesirable effect on overall trade volume and the local economy as well as negative feedback from countries of trading partners.

Most border traders and government officers know about various government trade projects and policies which have been and will be in operation in Chiang Rai Province but understand little about the details. Such projects and policies are expected to render changes in broder trade pattern to be more of international standard with 2 – 3 years. The border traders indicated that they are ready to adapt to changes that will come with these projects or policies. Meanwhile, the government officers agree that the involved public personnel are adequately equipped with knowledge and capability for changes but think that they will be faced with the problem of understaffing.